

VENTS DEL MÓN, 51-52, jul.-des. 2010

Butlletí d'informació eòlica, editat pel GCTPFNN

S'encoratja la seva reproducció, però sempre citant la font de procedència

EDITORIAL

Quan la política energètica serà al servei de la ciutadania?

Pel que fa a les energies renovables, si d'alguna manera es pot caracteritzar la política energètica que han desenvolupat els governs que es denominen d'esquerres a casa nostra, és per la seva total submissió als antics monopolis de l'energia. Com s'explica sinó, el desgavell que han creat des que varen copiar (mal copiar es podria dir) les polítiques proposades i desenvolupades pel Bundestag (Parlament Alemany)?

Fins el dia d'avui, ni els governs, ni els parlaments de casa nostra han estat capaços de crear un marc, polític i econòmic, que permeti garantir el dret de la ciutadania a la captació de les fonts d'energia lliures, netes i renovables que flueixen per la biosfera, garantir el dret a la transformació de l'energia captada en energia útil i garantir el dret a l'ús de l'energia transformada per donar, amb la màxima eficiència, els serveis energètics que permeten dur una vida digna en aquest planeta.

Per què en tota la normativa referent a les energies renovables, que s'ha desenvolupat als darrers anys, no hi ha ni una sola ratlla que garanteixi el dret a captar, transformar i utilitzar les fonts d'energia lliures, netes i renovables per part de la ciutadania? Tota la normativa fins avui existent, està centrada en el fet que només qui tingui disponibilitat d'accés a grans capitals, te la porta oberta a la captació i transformació dels fluxos biosfèrics d'energia renovable i a la venda de l'energia elèctrica generada.

Així, mentre en el marc de la societat actual tothom té garantit el dret a disposar d'un automòbil (comprant-lo, encara que no es disposi del capital necessari per fer la compra), la ciutadania no té garantit, de cap manera, el dret a disposar d'aigua calenta i/o d'electricitat a partir de la captació de la radiació solar o del vent, quan disposar d'aquests serveis es pot fer mitjançant ginys tecnològics que requereixen nivells d'inversió inferiors al cost d'un automòbil.

La vulneració d'aquest dret comporta, de fet, que la ciutadania continuï essent dependent de les grans corporacions energètiques (elèctriques i/o gasistes) pel que fa al subministrament de l'energia que necessita en la seva vida quotidiana.

Aquesta situació és un reflex de la situació política del país. Les dretes i les esquerres que han governat (i governen), fins ara no han estat capaces de crear un marc real de democràcia participativa. Tampoc han estat capaces de crear un marc energètic on la democràcia es podés exercir sense traves. Cal dir, a la vegada, que la societat tampoc ha estat a l'altura del repte energètic que tenim plantejat en aquest segle: crear un sistema energètic basat al 100% en energies renovables. La societat, mantinguda en la ignorància energètica i sotmesa a la dependència energètica dels antics monopolis, no ha estat capaç de fer la pressió necessària per influir en les polítiques energètiques dels

governos ni tampoc ha desenvolupat iniciatives energètiques locals que obrissin el camí cap a un futur 100% renovable.

Avui però, a casa nostra, comencen a sorgir iniciatives ciutadanes que volen cobrir aquestes mancances. El projecte de l'Ona Solar i d'horts solars (avui materialitzats) i el projecte 'Viure de l'aire del cel' (encara no materialitzat) en són exemples. També la recent creació de la cooperativa d'usuaris i productors d'energies renovables SomEnergia n'és un altre exemple. Aquests projectes són petites gotes d'aigua. Esperem que creixin i arribin a inundar el sistema energètic que hem heretat del franquisme i que en més de 30 anys de democràcia formal cap força política ha tingut la valentia de crear un marc polític-econòmic-social capaç de canviar-lo de soca-rel.

Per recordar que hi ha persones que des de la política han estat capaces d'iniciar i fer progressar canvis ben palesos en el sistema energètic, volem retre homenatge, des de Vents del Món, a una persona que recentment ens ha deixat: el Dr. Hermann Scheer, parlamentari al Bundestag i president d'EUROSOLAR – Associació Europea per les Energies Renovables. Per això, es reproduceix, en català, un llarg article que va ser publicat a la revista *Energías Renovables* (núm. 59, dic. 2010).

MESTRE I CAPDAVANTER EN LA POLÍTICA DE LES ENERGIES RENOVABLES HERMANN SCHEER (29 abril 1944 — 14 octubre 2010)

Polític i activista alemany a favor de les energies renovables

El Dr. Hermann Scheer, qualificat en 2002 per la revista Time com 'Hero for the Green Century' va morir inesperadament al capvespre del divendres 14 d'octubre a Berlín a l'edat de 66 anys. La comunitat mundial de les energies renovables perd a un dels seus més actius i ardents defensors en el camp de la política.

Format en economia, ciències socials i polítiques a la Universitat d'Heidelberg i doctorat en ciències polítiques per la Universitat Lliure de Berlín (entre 1967 i 1972), va ingressar en el partit socialdemòcrata (SPD) en 1964, havent participat activament en les rebel·lions estudiantils de finals dels 60. Va ser professor en la Facultat d'Economia de la Universitat Tècnica de Stuttgart (1972-1976). Va treballar entre 1976 i 1980 en el Centre d'Investigació Nuclear alemany en temes relacionats amb la carrera armamentista. Elegit membre del parlament alemany en 1980, en representació de l'estat de Baden-Württemberg, va centrar el seu treball polític en aspectes del desarmament i control d'armaments, arribant a ser portaveu parlamentari del seu partit i president del comitè parlamentari sobre desarmament i control d'armaments. En 1986 va publicar 'Alliberar-nos de la bomba', on va elaborar la necessitat urgent d'una estratègia comprensiva per al desarmament nuclear global. A partir d'això va començar a recolzar al moviment antinuclear per a la paralització del parc de generació electronuclear. Va ser llavors quan es va plantejar la qüestió: Quina és l'alternativa no fòssil a l'energia nuclear? Quan la majoria d'experts energètics menyspreava les energies renovables, ell va començar a treballar en l'alternativa solar.

Va fundar EUROSOLAR – Associació Europea per les Energies Renovables en 1986, una associació internacional que el seu objectiu és treballar per a la completa substitució de les energies fòssil i nuclear per les energies netes i renovables que flueixen lliurement per la biosfera i a través de la litosfera. Són les fonts basades en la captació i l'aprofitament de la radiació solar que incideix sobre el nostre planeta, escalfant el seu sòl, les seves aigües i la seva atmosfera, i en les energies derivades de l'escalfament (el moviment de les masses d'aire, d'aigua) i que també contribueix en la formació de la biomassa. Solament a Alemanya, EUROSOLAR té milers de socis. Avui té seccions nacionals a Alemanya, Àustria, Bulgària, Dinamarca, Espanya, França, Hongria, Itàlia, Luxemburg, Regne Unit, República Txeca, Turquia, Ucraïna.

A través d'EUROSOLAR s'han difós nombroses propostes com són: de l'Agenda 21 a l'Agenda 1 i el Tractat de proliferació solar. També s'han materialitzat moltes més: diverses edicions del *World Renewable Energy Forum*, el Fòrum Parlamentari Internacional sobre Energia Renovable (2004), les Conferències Europees sobre l'Energia Solar en l'Arquitectura i el Planejament Urbà, etc. Potser la iniciativa més important, llançada per Hermann Scheer i EUROSOLAR, ha estat sens dubte la fundació, el 26 de gener de 2009 a Bonn, de l'Agència Internacional de l'Energia Renovable (*International Renewable Energy Agency – IRENA*), per part de 75 països.

Combinant l'activisme social a través d'EUROSOLAR amb el treball polític en el Bundestag, el Dr. Scheer va ser capaç de materialitzar nombroses iniciatives parlamentàries a favor de les energies renovables: des del programa alemany dels 100.000 teulades solars que va contribuir a crear la potent indústria solar alemanya, fins a la Llei Federal sobre Edificació (donant prioritat a les energies renovables), passant per la Llei Alemanya d'Energies Renovables (mes coneguda com *Feed-in-Tariff - FIT*) que va suposar el gran enlairament de les indústries edifica, solar i biogàs al seu país, permetent que Alemanya passés en menys d'una dècada del 6,4% al 16,3% de subministrament energètic a partir de fonts netes i renovables. Avui, la *FIT* és considerada com l'instrument més idoni i efectiu per al desplegament a gran escala de les energies renovables.

Defensor de la descentralització i democratització en la generació i ús de l'energia, ens ha deixat importants obres ((**Estrategia Solar: para un acuerdo pacífico con la naturaleza, Economía solar global: estrategias para la modernidad ecológica, Autonomía energética: la situación económica, social y tecnológica de la energía renovable**). El seu més recent obra, apareguda al mercat alemany poc abans de la seva mort, porta per títol: *Der energet(h)ische Imperativ*, amb el subtítol '**100% ara mateix: com es pot realitzar el canvi complet a les energies renovables**', en la qual, com expressa el joc de paraules del seu títol "imperatiu energètic", planteja la necessitat imperativa que només aplicant un sentit ètic podem desenvolupar les energies renovables a la velocitat que ho precisa la nostra civilització per fer front el canvi climàtic i superar la crisi energètica causada per l'addició als combustibles fòssils i evitar l'horror nuclear. El seu convenciment és que hem d'aconseguir aquest repte mundial en menys de 25 anys i que per a això es precisa de l'única força capaç de canviar el món que és la nostra capacitat ètica. El seu llegat apareix en el film **Die 4. Revolution: Energy Autonomy**, el qual serà estrenat a Espanya, en la propera primavera, gràcies a la secció espanyola d'Eurosolar.

El seu lideratge va ser reconegut amb el *World Solar Prize* (1998), el *Rigth Livelihood Award* (Nobel Alternatiu) en 1999, *World Prize on Bio-Energy* (2000), *World Wind Energy Award* (2004) i *Global Leadership Award* (2004).

Hermann Scheer va ser un polític gens convencional, comparat amb la major part dels polítics existents en l'actualitat. Mai va tenir por a expressar obertament les seves conviccions, arribant a xocar frontalment amb els seus companys de partit, per exemple quan el líder del SPD i canceller, Gerhard Schroeder va recolzar la intervenció de l'OTAN a Kosovo, que Scheer va qualificar de 'guerra criminal', contestant-li Schroeder dient que ja no pertanyia al seu partit. Però la ferma posició de Scheer en el SPD de Baden-Württemberg era tan sòlida que mai va ser qüestionat en la seva circumscripció electoral. En les últimes setmanes de la seva vida va dedicar molts esforços participant activament en les manifestacions contra el projecte Stuttgart 21, de la macro remodelació de l'estació ferroviària, proposant la realització d'un referèndum.

En la recent reunió de la Comissió Preparatòria per a l'Agència Internacional de les Energies Renovables (Abu Dabi, 24-25 octubre 2010), els seus membres li van atorgar el títol honorífic de *Founding Father of International Renewable Energy Agency (IRENA)* en reconeixement al seu enorme llegat polític i especialment a la seva pionera proposta de creació d'IRENA, quan ningú creia en organitzacions d'aquest tipus.

El Dr. Scheer ha estat una veritable personalitat de l'era de les energies renovables. A més va viure d'acord amb el que deia (alimentava el seu domicili familiar amb energies renovables). Mai va prestar massa atenció als que el criticaven per utòpic. Alguns fins i tot el van etiquetar com el 'dimoni' solar o el 'Stalin' solar, demostrant amb això el poc coneixement que tenien d'ell i de les seves idees o, potser, l'interès ocult que tenien en la defensa dels privilegis monopolistes de determinada indústria de l'energia, a la qual Hermann Scheer no dubtava a criticar severament per les in comptables dificultats que posaven (i continuen posant) al desenvolupament de les energies renovables. L'evolució de les energies renovables durant els últims anys li ha donat la raó. En la introducció a la seva més recent obra es poden llegir les paraules de Mahatma Gandhi: 'En primer lloc t'ignoren, després riuen de tu, mes tard et combaten i al final tu guanyes'.

Quan va rebre el *Rigth Livelihood Award* pel seu incansable treball en la promoció de l'energia solar a tot el món, va dir que l'energia solar era 'l'energia del poble'. Scheer reconeixia obertament la dimensió política de l'energia, manifestant que l'energia era 'una eina per empoderar al poble' i que la lluita per l'energia era una batalla en la qual hi hauria guanyadors i perdedors, sent aquests últims els que s'oposaven obertament a les energies renovables.

En una de les seves últimes entrevistes, poques setmanes abans de la seva mort, concedida a *Democracy Now*¹, deia: "La tragèdia de la present civilització és que s'ha tornat depenent de fonts d'energia marginals. Les fonts d'energia marginals són les fòssils, que es basen en combustibles fòssils i les nuclears, que es basen en urani. L'enorme potencial energètic del nostre planeta és el que es basa en les energies renovables procedents del Sol, incloent les seves fonts derivades (com el vent o els

¹ http://www.democracynow.org/2010/10/15/hermann_scheer_1944_2010_german_lawmaker

materials produïts fotosintèticament). I el Sol ofereix al nostre planeta, en només 8 minuts, una quantitat d'energia equivalent al consum total de combustibles fòssils i nuclears. Això significa que el dubte de si les energies fòssils i nuclears podran ser reemplaçades per les energies renovables és absolutament ridícula. . . . Molta gent, incloent els governs i molts científics, que reben els seus encàrrecs dels governs, creu i pensen que els subministradors actuals d'energia, els conglomerats i les empreses, han d'organitzar la transformació. I això és un gran error – un monumental error – ja que aquest sector de la societat és el que té un interès a posposar el canvi. És l'únic!. Tots els altres sectors de la societat tenen l'interès d'accelerar-ho. Però mentre el govern pensi que el canvi ha de deixar-se en mans de les empreses d'energia, nosaltres estarem perdent la carrera contra el temps. . . . És una lluita. És una lluita estructural. És una lluita entre centralització i descentralització, entre dictadura energètica i participació en la democràcia energètica. I com sigui que res funciona sense energia, és una lluita entre valors democràtics i valors tecnocràtics. Per tant, el més important és la mobilització de la societat. Tan aviat com la societat, la majoria de la gent, reconegui que l'alternativa són les fonts d'energia renovable i que no s'ha d'esperar al fet que ho facin uns altres, sinó que es pot fer per si mateixa, nosaltres mateixos, en el nostre entorn, agrupats en cooperatives o en els nostres municipis o de forma individual. Tan aviat com es reconegui això, es transformaran en suports a les energies renovables”.

Hermann Schher va ser recordat el passat 1 de novembre, per centenars de persones que van assistir a una cerimònia convocada a aquest efecte per EUROSOLAR, en el Palau de Comunicacions de Berlín i en la qual van prendre la paraula: Bärbel Dieckmann, en representació del Dr. Erhard Eppler, alcalde de Bonn; Dr. Frank-Walter Steinmeier, MdB, (portaveu del grup parlamentari del SPD en el Bundestag); Wolfgang Palz (president del *World Council for Renewable Energy - WCRE*); Preben Maegard (vicepresident primer d'EUROSOLAR i director del *Folkecenter for Renewable Energy* danès); Dr. Michael Eckhart (president de l'*American Council for Renewable Energy – ACORE*); Mechtild Rothe, MdEP a.D., antiga vicepresidenta del Parlament Europeu; Dr. Franz Alt, periodista; Mathias Greffrath, periodista; Dr. Peter Becker, editor de la revista del Dret de les Noves Energies i Irm Pontenagel, directora d'EUROSOLAR i vídua del Dr. Scheer.

La seva vida ha servit i continua servint d'inspiració i d'exemple per a moltes persones que estem fermament convençudes que la solució a la major part dels problemes del món on ens ha tocat viure, pansa per un canvi cap a les fonts d'energia lliures, netes i renovables. Un canvi no solament de subministrament energètic, sinó de paradigma: deixar de ser 'consumidors' passius d'energia i esdevenir utilitzadores actius de fluxos biosfèrics, I aquest canvi interessa a la majoria de la població. En una paraula: es tracta, ni més ni menys, que re-aprendre a viure al ritme del Sol.

Josep Puig i Boix
Vice-president d'EUROSOLAR

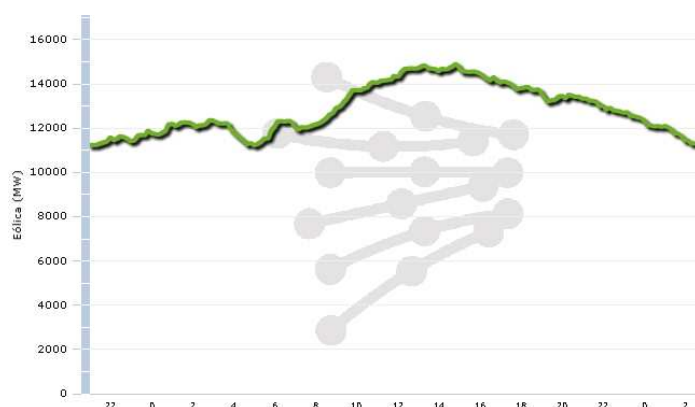
Font: *Energías Renovables* (www.energias-renovables.com)

Més informació a: www.eurosolar.org i www.hermannscheer.org

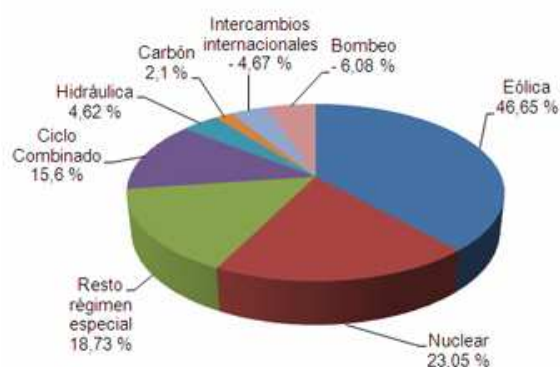
NOU RÈCORD DE PRODUCCIÓ EÒLICA A ESPANYA

Gairebé 15.000 MW èolics!

A les 14.46 hores del dia 9 de novembre de 2010 la producció eòlica va arribar a 14.962 megawatts (MW), un 13,5% més que l'anterior rècord que va ocórrer el dia anterior, 8 de novembre, amb 13.177 MW a les 13.29 hores. Així mateix, en la mateixa jornada es va aconseguir un nou màxim de producció horària, amb 14.752 MWh entre les 14 i 15 hores. Aquest nou rècord suposa un increment del 13,5% respecte al màxim també aconseguit el dia anterior, 8 de novembre, amb 12.995 MWh, entre les 13 i 14 hores. També es va arribar al màxim d'energia eòlica diària, arribant als 315.258 MWh, un 13,2% superior al rècord anterior de 278.507 MWh, registrat el passat 4 de maig. A les 14.46 hores, moment de màxima producció eòlica, i per a integrar en la xarxa tota l'energia eòlica generada, es van exportar 1.498 MW i es va activar el consum de bombament, absorbint aquest sistema 1.951 MW.

Estructura de la generació del 9 de novembre del 2010, a las 14.46 h.

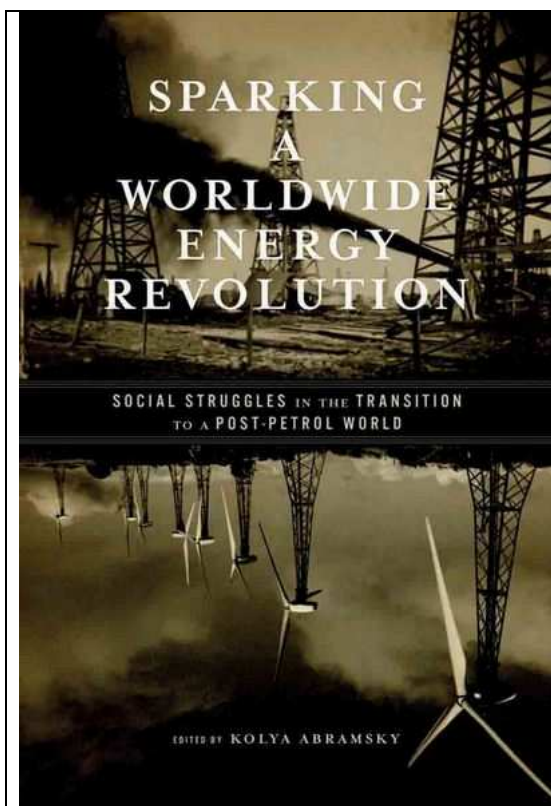

Entre les 3.39 i 5.41 de la matinal del dimarts, 9 de novembre, hores de menor demanda, el Centre de Control d'Energies Renovables (CECRE) va haver d'emetre ordres de reducció de generació eòlica, mesura adoptada per a garantir la seguretat del sistema.

Font: Red Eléctrica de Espanya, http://www.ree.es/sala_prensa/web/notas_detalle.aspx?id_notas=189

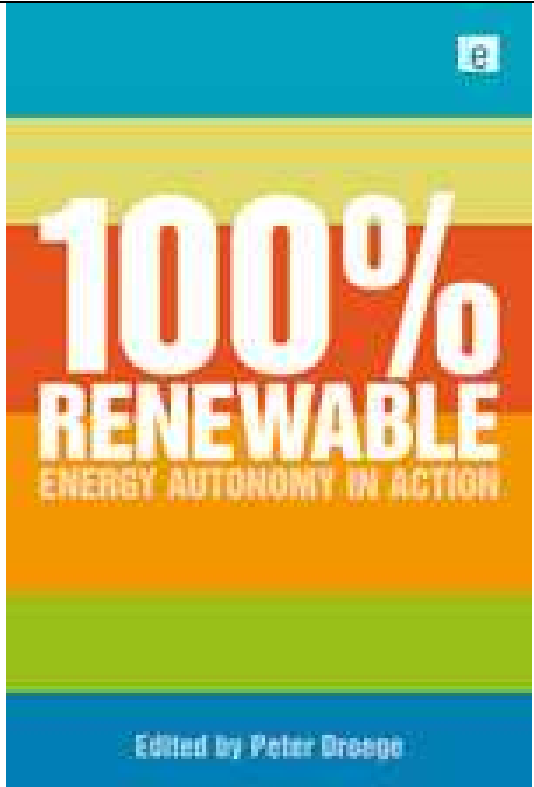
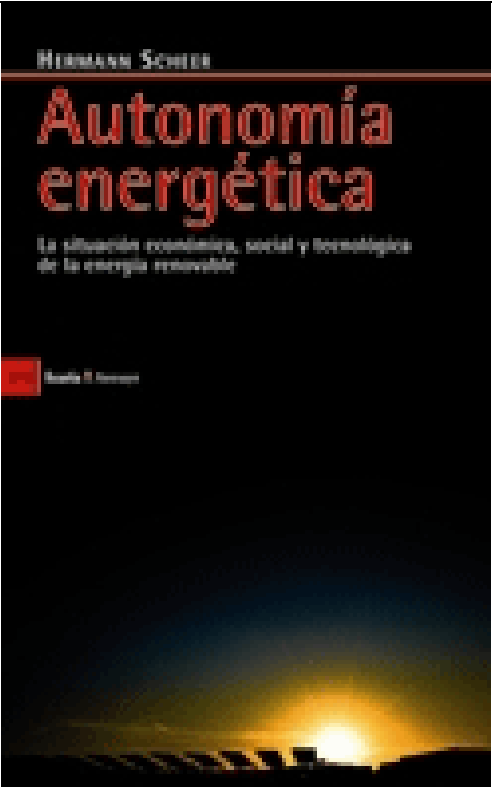
PUBLICACIONES

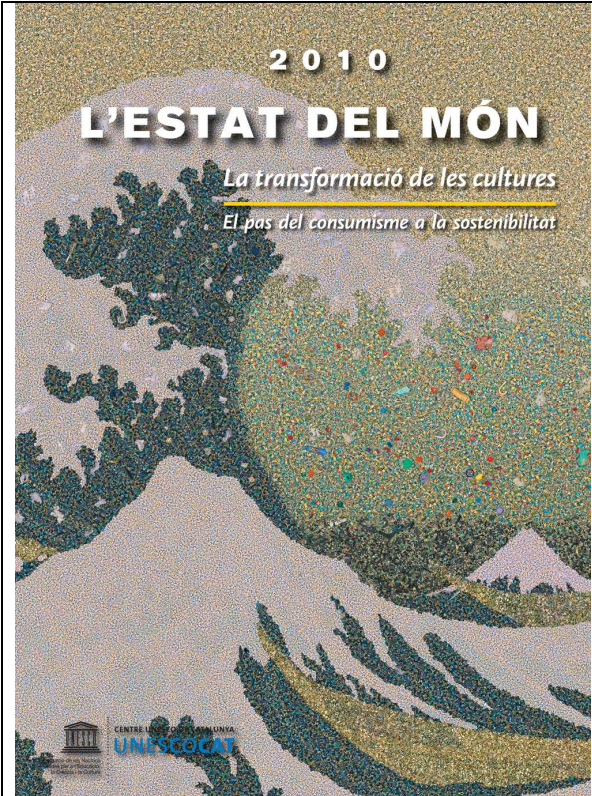
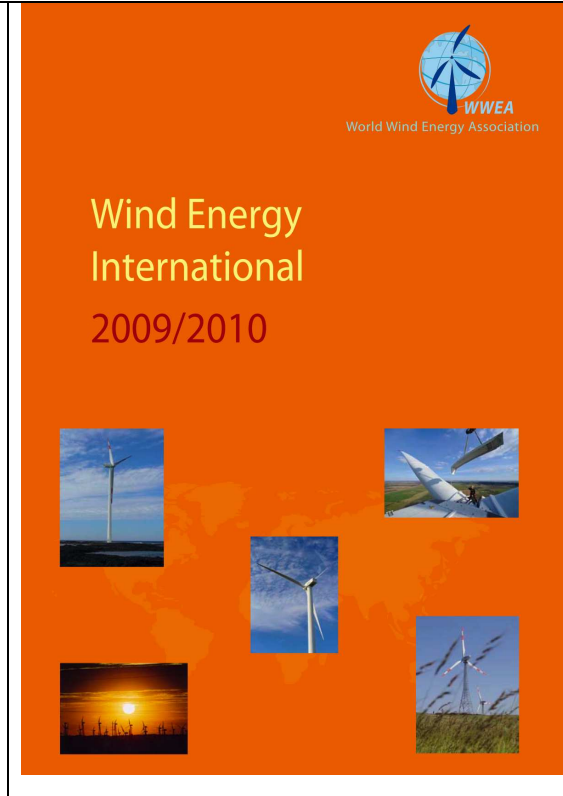
**Abramsky, K., editor (2010) Sparking a Worldwide Energy Revolution: Social Struggles in the Transition to a Post-Petrol World, AK Press, Oakland, CA and Edinburgh, Scotland
PVP 24 \$ / 18,00 £**

**Scheer, H. (2010) Der Energetische Imperativ, Antje Kunstmann Verlag, Munchen, Germany
PVP 19,90 €**

	
<p>Droege, P. (2009) 100% Renewable: Energy Autonomy in Action, Earthscan, London PVP 41 €</p>	<p>Scheer, H. (2009) Autonomía energética: la situación económica, social y tecnológica de la energía renovable, Icaria, Barcelona PVP 21 €</p>

	
<p>Starke, L. i L. Mastny (2010) L'estat del món 2010: XX. Informe del Worldwatch Institute sobre el progrés cap a una societat sostenible, La transformació de les cultures: El pas del consumisme a la sostenibilitat, UnescoCat, Barcelona PVP 25 €</p>	<p>Autors varis (2009) Wind Energy International 2009/2010, World Wind Energy Association, Bonn PVP 95 €</p>

Pels lectors/lectores de Vents del Món es disposa d'un estoc de publicacions referents a energies renovables. El preu de venda és:

- (Elsevier): 60 €
- 100% Renewable (Earthscan): 35 €
- Autonomía energética (Icària): 20 €
- L'estat del món (UnescoCat): 20 €
- Wind Energy International 2009/2010 (WWEA): 60 €

Es poden fer comandes a: ecoserveis@energiasostenible.org

Lloc de lliurament (horari a convenir): Ecoserveis, Camprodon 3 baixos, 08012 Barcelona, barri de Gràcia.